

Lang covid = senfølger av covid-19

SPRÅKSPALTEN

KASHIF WAQAR FAIZ

kashiffaiz@gmail.com

Kashif Waqar Faiz er spesialist i nevrologi, ph.d. og master i helseadministrasjon.

Langvarige symptomer etter koronainfeksjon omtales ofte som *long covid*, på norsk *lang covid*. Fenomenet trenger en mer presis beskrivelse, også på norsk. Flere ord og uttrykk er aktuelle.

En andel av pasientene som blir smittet av koronaviruset, får langvarige symptomer og plager, en tilstand som ofte omtales som *long covid* (1). Det er interessant at uttrykket er laget av pasienter (1,2), først som emneknaggen *#longcovid*, og at uttrykkets innhold på mange måter er definert gjennom pasienters beskrivelser i sosiale medier. Det gjør at det ikke finnes en entydig beskrivelse eller definisjon av tilstanden. Mye er fremdeles uklart. Likevel ser uttrykket *long covid* ut til å ha festet seg det siste året, og det kan derfor være nyttig å etablere et norsk avløserord og en mer presis beskrivelse av fenomenet.

I Nasjonalbibliotekets digitalbibliotek er *long covid* registrert første gang 18.9.2020 i et innlegg i Aftenposten av tre leger ved Akuttklinikken ved Oslo universitetssykehus, der de skriver: «langtidsvirkninger av covid-19, nå beklagelig nok omtalt som 'long covid' (...)». I Danmark har Sundhedsstyrelsen publisert anbefalinger for oppfølging av pasienter med senfølger av covid-19 (3). Her har de laget en oversikt over anvendte betegnelser av langvarige symptomer etter covid-19 ramme 1). I Sverige bruker Socialstyrelsen uttrykket *postcovid* for å understreke at de langvarige symptomene og plagene ikke er den del av selve covid-19-infeksjonen ((4). I USA har National Institutes of Health introdusert forkortelsen PASC, som står for *Post-Acute Sequelae of SARS-CoV-2 infection* (5). Den samme forkortelsen kan brukes på norsk hvis vi oversetter uttrykket: *postakutt sekvele av SARS-CoV-2-infeksjon*.

Ramme 1 Ulike anvendte betegnelser av langvarige symptomer etter covid-19 fra danske anbefalinger, oversatt til norsk (2).

Ettervirkninger av covid-19

Følgeeffekter etter covid-19

Kronisk covid-19

Langtidseffekter etter covid-19

Langtidsvirkninger av covid-19
Long-covid-19-syndrom
Postakutt covid-19-syndrom
Post-covid-syndrom
Postviralt fatigue-syndrom etter covid-19
Pågående covid-19
Sekvele etter covid-19
Senfølger av/etter covid-19
Senvirkninger av/etter covid-19
Vedvarende (persistente) symptomer etter covid-19

Lang covid

Ordet *kronisk* betyr langvarig og brukes om sykdommer med et langtrukket forløp. Kronisk er ikke ensbetydende med uhelbredelig. Selv om mange kroniske sykdommer er livsvarige, er andre helbredelige på lang sikt (6). *Sekvele* brukes om resttilstand eller følgetilstand etter sykdom eller skade (7). Foreløpig vet vi ikke om symptomene etter covid-19 «bare» vil vare en begrenset periode eller vare lenge, kanskje livet ut.

«Jeg mener at vi på norsk bør bruke et uttrykk som beskriver fenomenet på en noenlunde presis måte»

Uttrykket *syndrom* impliserer et sett av symptomer og/eller funn som til sammen peker mot en klinisk enhet og som karakteriserer en sykdom eller tilstand (8). Noen pasienter med langvarige symptomer etter covid-19-infeksjon kan ha kun ett symptom, mens andre har flere. Noen kan ha flere symptomer fra samme organsystem, mens andre kan ha symptomer fra ulike organsystemer eller mer generelle symptomer som tretthet og feber (3). Det er altså ikke snakk om et presist definert syndrom.

Uttrykket *long covid* er kort og enkelt å forstå og kan oversettes til *lang covid* på norsk – med eller uten bruk av anførselstegn. Uttrykk som *langvarig covid* eller *langvarig covid-19* kan misforstås som en langvarig infeksjonssykdom. I ICD-10-systemet brukes *postinfeksiøs tilstand etter covid-19* (diagnosekode U09), som er mer korrekt, men litt vel langt. *Langcovid* og *langtidscovid* har henholdsvis fem og syv treff i Nasjonalbibliotekets digitalbibliotek per 17.7.2021. Foreløpig ser det ut som om *senfølger*, *senvirkninger* og *ettervirkninger av covid-19* konkurrerer om å bli det aksepterte uttrykket.

Jeg mener at vi på norsk bør bruke et uttrykk som beskriver fenomenet på en noenlunde presis måte. Sosialstyrelsen i Sverige har et viktig poeng om at de langvarige symptomene ikke er en del av selve akuttforløpet og infeksjonssykdommen (4). Tilstanden bør derfor omtales på norsk som *senfølger av covid-19*.

LITTERATUR

1. Tveito K. #longcovid. Tidsskr Nor Legeforen 2020; 140. doi: 10.4045/tidsskr.20.0779. [PubMed] [CrossRef]
2. Wikipedia. Long COVID. https://en.wikipedia.org/wiki/Long_COVID Lest 17.7.2021.
3. Senfølger ved COVID-19. Anbefalinger til organisering af indsatsen for patienter med langvarige symptomer ved Covid-19. København: Sundhedsstyrelsen, 2021.

<https://www.sst.dk/-/media/Udgivelser/2021/Corona/Senf%C3%B8lger/Anbefalinger-for-senfoelger-efter-covid-19.ashx?la=da&hash=77E0083548DBED190E3919EF9B7111409ED608A> Lest 17.7.2021.

4. Socialstyrelsen. Postcovid. <https://www.socialstyrelsen.se/coronavirus-covid-19/socialstyrelsens-roll-och-uppdrag/postcovid/> Lest 17.7.2021.

5. National Institutes of Health. NIH launches new initiative to study "Long COVID". <https://www.nih.gov/about-nih/who-we-are/nih-director/statements/nih-launches-new-initiative-study-long-covid> Lest 21.5.2021.

6. Kronisk. I: Store medisinske leksikon. <https://sml.snl.no/kronisk> Lest 17.7.2021

7. Sekvele. I: Ordnett.no <https://www.ordnett.no/search?language=no&phrase=sekvele&showSignLanguage=false&selectedPubs=17> Lest 21.5.2021.

8. Syndrom. I: Ordnett.no. <https://www.ordnett.no/search?language=no&phrase=syndrom&selectedPubs=17&showSignLanguage=false> Lest 21.5.2021.

Publisert: 23. september 2021. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.21.0427

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2023. Lastet ned fra tidsskriftet.no 4. juni 2023.